

2018. aasta inglise keele põhikooli lõpueksami tulemuste lühianalüüs

Kaia Norberg

SA Innove, inglise keele peaspetsialist

Tulenevalt haridusministri 15. detsembri 2015. a määrusest nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“ on põhikooli lõpueksamite eesmärgid järgmised:

- anda õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivset ja võrreldavat tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest ning sellest, milline on kooli panus õpilaste edasijõudmisse;
- selgitada, kuidas õppe tulemuslikkus ning kooli panus õpilaste edasijõudmisse on ajas muutunud;
- anda riigile informatsiooni hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
- toetada riikliku õppekava rakendamist ning suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- teha otsus õpilase põhikooli lõpetamise kohta.

Inglise keele põhikooli lõpueksam kontrollib kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja rääkimisoskust ning keelepädevust. Eksam toetub riiklikule õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile ning vastab Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B1 kirjeldusele.

Inglise keele põhikooli lõpueksam koosneb kirjalikust osast (kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja suulisest osast (rääkimine). Õpilastel on võimalik saada kuulamisosa eest maksimaalselt 25 punkti, lugemisosa eest 30 punkti, kirjutamisosa eest 25 punkti ning suulise osa eest 20 punkti. Seega on õpilasel võimalik saada inglise keele põhikooli lõpueksamil maksimaalselt 100 punkti.

Tabel 1. Inglise keele põhikooli lõpueksami osad

Eksamiosa	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Kestus	Maksimumpunktid
Kuulamine	4	25	30 min	25
Lugemine	4	30	60 min	30
Kirjutamine	2	2	45 min	25
Suuline osa	2	2	15 min	20

Inglise keele põhikooli lõpueksami töid hindab lõpueksamikomisjon, lähtudes lõpueksamit ettevalmistava komisjoni koostatud hindamisjuhendist. Kuulamis- ja lugemisosa ülesandeid hinnatakse võtme järgi.

Kuulamis- ja lugemisosa iga üksikküsimuse kaal on 1 punkt. Kirjutamise hindamiseks kasutatakse vastavaid hindamisskaalasid. Kirjutamisosa esimese ülesande eest on võimalik saada maksimaalselt 9 punkti ja teise ülesande eest maksimaalselt 16 punkti. Rääkimisosa hindamiseks kasutatakse vastavat hindamisskaalat. Rääkimisosa hindamiskriteeriumid on jagatud nelja aspekti vahel: ülesande täitmine, sõnavara, grammatika ning hääldus ja soravus. Iga aspekti eest on võimalik saada 0–5 punkti.

Üldandmed

Inglise keele põhikooli lõpueksami valis tänavu 4701 õpilast. Analüüs valmis 1858 õpilase eksamitööde põhjal. Tabelis 2 on näha viimase viie aasta inglise keele põhikooli lõpueksami üldandmed.

Tabel 2. Inglise keele põhikooli lõpueksami üldstatistika 2014–2018

Aasta	Valimi suurus	Maksimaalne tulemus	Minimaalne tulemus	Keskmine tulemus	Keskmine sooritus %	Keskmine hinne
2014	1078	100	20	88,2	88	4,5
2015	1335	100	20	86,1	86	4,4
2016	1717	100	37	87,9	88	4,5
2017	1627	100	0	88,6	89	4,5
2018	1858	100	26	90,7	91	4,6

2018. aasta inglise keele lõpueksami keskmine tulemus oli 90,7 punkti ja sooritusprotsent 91. Kõige madalam saadud tulemus oli 26 ja maksimaalne 100 punkti. Keskmine

eksamihinne oli 2018. aasta eksamil 4,6. 2018. aasta keskmine tulemus on eelmise aasta keskmisest tulemusest veidi kõrgem.

Tabel 3. Inglise keele lõpueksami tulemused soo järgi aastal 2018

	Hulk	Hulk (%)	Keskmine (%)	Miinimum	Maksimum	St. hälve
Poiss	1028	55	89	26	100	9,5
Tüdruk	830	45	93	52	100	7,6
Kokku	1858	100	91	26	100	8,9

Valimis oli 55% poisse ja 45% tüdrukuid. Tabelist 3 on näha, et sarnaselt eelmiste aastatega sooritasid tüdrukud eksami poistest veidi paremini: poiste keskmine tulemus punktides ning sooritusprotsentides oli 89 ja tüdrukutel 93.

Tabel 4. Eksaminandide aasta- ja eksamihinnete keskmised aastal 2018

	Hulk	Aastahinnete keskmine	Eksamihinnete keskmine
Poiss	1028	4,3	4,6
Tüdruk	830	4,7	4,8
Kokku	1858	4,4	4,6

Tabel 4 näitab, et sarnaselt eelmiste aastatega on tüdrukute inglise keele eksami- ja ka aastahinded põhikoolis veidi kõrgemad kui poistel. 2018. aastal inglise keele põhikooli lõpueksami sooritanud õpilaste keskmine aastahinne inglise keeles oli 4,4 (2017. a samuti 4,4), kusjuures poistel oli keskmine aastahinne 4,3 ja tüdrukutel 4,7 (2017. a olid vastavad tulemused 4,2 ja 4,6). Poiste keskmine eksamihinne oli 4,6 ja tüdrukutel 4,8.

Valimisse sattunud õpilastest sooritas eksami mitterahuldavale hindele 3 eksaminandi. Suurem osa õpilastest sooritas eksami hindele 5. Valimi statistiline analüüs näitas, et hindele 4–5 sooritas eksami 94% õpilastest (2017. a – 91%) ja positiivse hinde sai 99,8% (2017. a – 99%) õpilastest. Seega sai mitterahuldava hinde 0,2% (2017. a – 0,5%) eksaminandidest.

Tabelis 5 on näha tulemuste jagunemine maakonniti.

Tabel 5. Eksami tulemused maakonniti

	Sooritajaid	Sooritajaid (%)	Keskmine (%)	Min	Max	St. hälve
Harjumaa	893	48	91	38	100	8,9
Hiiumaa	14	1	93	80	100	5,2
Ida-Virumaa	68	3	85	56	100	11,5
Jõgevamaa	51	1	91	81	100	5,5
Järvamaa	43	3	90	52	100	11,0
Lääne-Virumaa	71	4	90	64	100	7,9
Läänemaa	17	1	90	77	99	7,2
Põlvamaa	22	2	88	26	100	15,7
Pärnumaa	56	7	93	62	100	6,8
Raplamaa	52	4	91	73	100	6,4
Saaremaa	41	4	93	75	100	5,8
Tartumaa	247	14	91	58	100	8,0
Valgamaa	59	3	91	54	100	8,7
Viljandimaa	37	4	91	64	100	7,9
Võrumaa	71	3	90	50	100	10,4
Kokku	1858	100	91	26	100	8,9

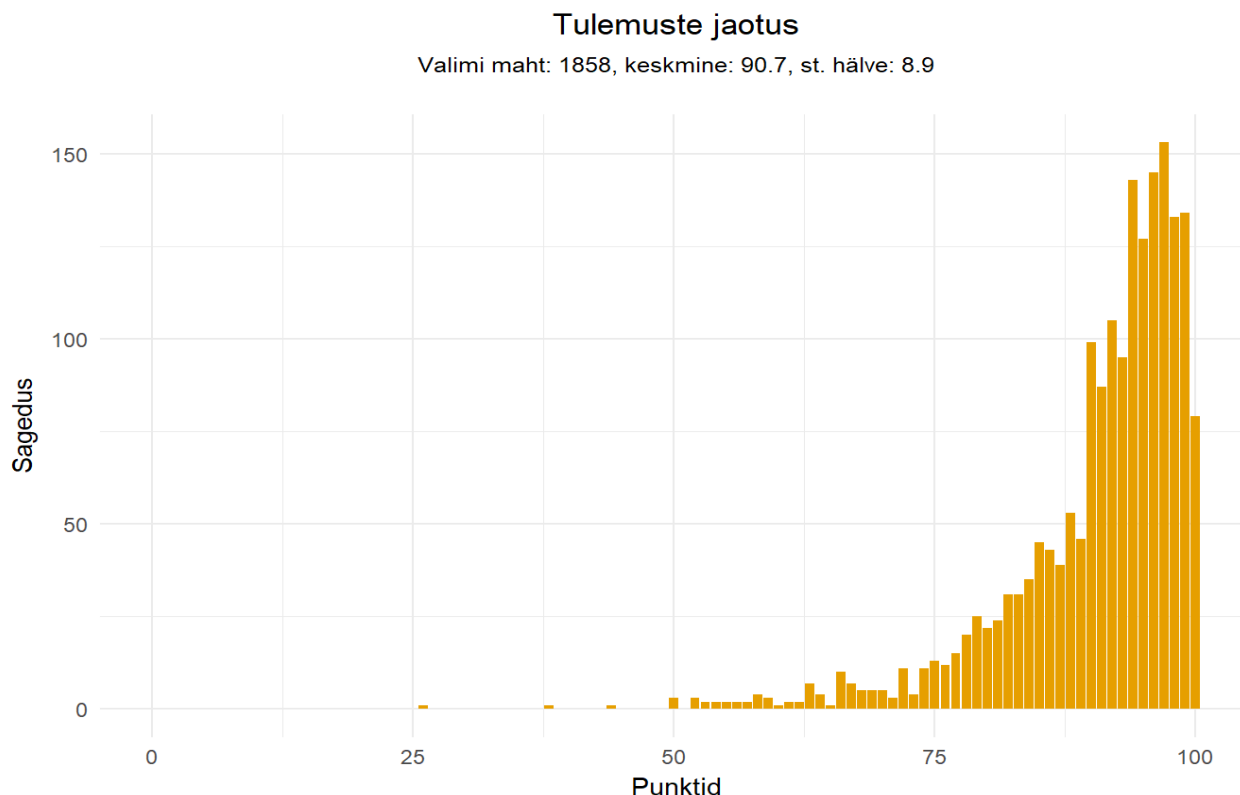
Tabelis 5 on näha, et maakonniti ei varieeru eksaminandide keskmine sooritusprotsent mitte ülemäära palju. Kuna 2018. aasta põhikooli eksami statistika põhineb siiski valimil, mitte kõikidel eksamisooritajatel, siis oleks tabeli põhjal pingeridade koostamine ja kaugeleulatuvate järelduste tegemine eri maakondade õpilaste tulemuste kohta võrdlemisi meelevaldne.

Tabelis 6 kõrvutatakse inglise keele põhikooli lõpueksami sooritusi eesti ja vene õppekeele koolides.

Tabel 6. Eksaminandide tulemused õppekeele järgi

	Sooritajaid	Sooritajaid (%)	Keskm (%)	Miinumum	Maksimum	St. hälve
eesti	1654	89	91	26	100	8,4
vene	204	11	86	38	100	10,6
Kokku	1858	100	91	26	100	8,9

Tabelis on näha, et eesti õppekeelega koolide õpilaste tulemused olid kõrgemad kui vene koolides. Selle põhjuseks võib olla asjaolu, et üldjuhul on eesti õppekeelega koolides inglise keele tunde rohkem ning vene õppekeelega koolides pole inglise keel esimeseks võõrkeeleks.

Graafik 1. Tulemuste jaotus

Graafik 1 annab ülevaate 2018. aasta inglise keele põhikooli lõpueksami tulemuste jaotusest. Sarnaselt eelmiste aastatega hakkab graafikust silma, et neid õpilasi, kes said 90 punkti, on üllatavalt palju. Põhjus peitub ilmselt selles, et hinde 5 punkti piirid jooksid just selle koha pealt.

Nii võib teha loogilise järelduse, et kui õpilase hinne jääb napilt kahe hinde piirile, leitakse üldiselt see puuduv punkt, mis hinnet tõstaks.

Eksamiosade analüüs

2018. aastal järgis põhikooli lõpueksam integreeritud osaoskuste loogikat, eksam koosnes neljast osast: kirjutamine, kuulamine, lugemine ja suuline osa. Varasem keele struktuuride osa on integreeritud lugemisosaga.

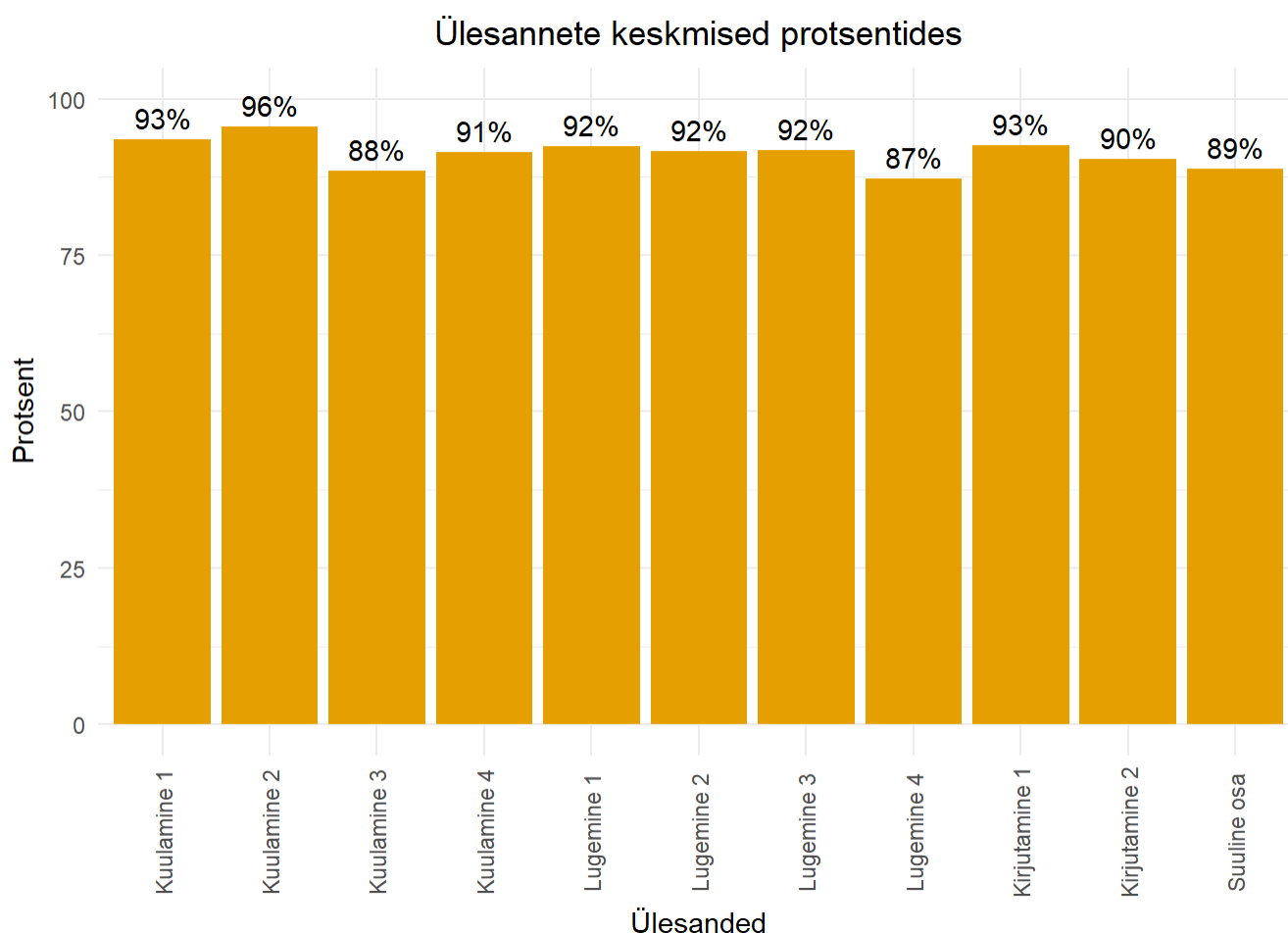
Tabelis 7 antakse eksamitulemustest ülevaade eksamiosade kaupa.

Tabel 7. 2018. aasta inglise keele lõpueksami põhinäitajad osade kaupa

	Kuulamine	Lugemine	Kirjutamine	Rääkimine
Punkte	25	30	25	20
Keskmine tulemus	23,0	27,2	22,8	17,8
Keskmine sooritus %	92	91	91	89
Miinumum	0	8	5	0
Maksimum	25	30	25	20
Standardhälve	2,6	3,2	2,6	2,7

Tabelist 7 on näha, et kõikide eksamiosade tulemused olid võrdlemisi kõrged ning kõige rohkem valmistas õpilastele sel aastal raskusi rääkimisosa (keskmine sooritusprotsent 89). 2017. aastal oli raskeimaks kuulamisosa. 2018. aastal saadi parimad tulemused just kuulamises (keskmine sooritusprotsent 92). Tõenäoliselt on kuulamisosa tulemuste paranemine tingitud sellest, et õpilased veedavad palju aega inglisekeelset meediat (videod, vlogid, seriaalid jms) vaadates ja kuulates ning see on nende jaoks lihtsustanud inglise keelsetest audiotekstidest aru saamist.

Graafik 2 annab ülevaate ülesannete keskmistest sooritusprotsentidest.

Graafik 2. Eksami ülesannete sooritusprotsendid

Graafikult 2 on näha, et kõige enam valmistasid õpilastele raskusi kuulamisosa 3. ja lugemisosa 4. ülesanne.

Kuulamine

Kuulamisosa keskmine tulemus oli 23 punkti võimalikust 25 punktist ja sooritusprotsent 92, mis on kõrgem 2017. aasta keskmisest tulemusest (86%).

Õpilaste kuulamisoskust kontrolliti nelja ülesandega, millest esimeses kuulasid õpilased Ameerika teismelist Omika Jikariat rääkimas enda elust ning pidid täitma kuuldu põhjal lüngad. Teises ülesandes avaldasid inimesed arvamust e-poodides ostlemise kohta ning õpilased pidid lahendama sobitusülesande. Kolmas ülesanne oli valikvastustega ülesanne,

milles kirjastaja Barry Cunningham rääkis *Harry Potteri* „avastamisest“. Neljas ülesanne oli avatud vastusega ülesanne, milles räägiti intelligentsetest loomadest ning õpilastel tuli täita tabel. Esimese ülesande keskmine tulemus oli 6,7 punkti 7 võimalikust ehk 93%, teisel 4,8 punkti 5 võimalikust ehk 96%, kolmandal 6,2 punkti 7 võimalikust ehk 88% ja neljandal 5,5 punkti 6 võimalikust ehk 91%.

Avatud vastustega kuulamisülesannetes ei hinnatud sõnade õigekirja ja õigeks vastuseks loeti iga variant, mis andis edasi vastava mõtte. Kui sõna oli õigekirjavigade tõttu loetamatu, arusaamatu või muutnud oma algset tähendust, loeti vastus valeks ja õpilane kaotas konkreetse punkti.

Lugemine

Lugemisosa keskmine punktisumma oli 27,2 võimalikust 30 punktist ja keskmine sooritusprotsent 91. Eelmisel, 2017. aasta eksamil oli lugemisosa keskmine sooritusprotsent 89, seega olid tänavuse lugemisosa näitajad veidi kõrgemad. Õpilaste lugemisoskust kontrolliti nelja ülesandega. Esimene oli lünkadega ülesanne Eesti metsikust loodusest, kus õpilastel tuli valikute hulgast leida lünka sobiv sõna. Teine ülesanne oli valikvastustega ülesanne, mis põhines ilukirjanduslikult teosel *Tere tulemast eikuhugi* (autor E. Laird). Kolmanda ülesande teemaks oli reisimine ning õpilastel tuli sobitada tekstikatted ja tekstide kohta käivad väited, neljas ülesanne rääkis taasleitud papagoist, kes oli aastaid tagasi kaduma läinud ja õpilastel tuli leida valikute hulgast lünka sobiv sõna.

Esimese ülesande keskmine tulemus oli 5,5 punkti 6 võimalikust ehk 92%, teisel 6,4 punkti 7 võimalikust ehk 92%, kolmandal 7,3 punkti 8 võimalikust ehk 92% ja neljandal 7,9 punkti 9 võimalikust ehk 87%.

Sarnaselt varasemate aastate eksamitega ei olnud eksamitöös eraldi ülesandeid keele struktuuride kohta ja vastavad ülesanded olid integreeritud lugemisosasse.

Kirjutamine

Kirjutamisosa keskmine punktisumma oli 22,8 ja keskmine sooritusprotsent 91. Eelmise, 2017. aasta sooritusprotsent oli samuti 91.

Õpilaste kirjutamisoskust kontrolliti kahe ülesandega: kirjelduse ja sõbrale kirja kirjutamisega. Kirjelduse keskmine tulemus oli 8,3 punkti 9 võimalikust ehk 93% ja kirja

puhul 14,5 punkti 16 võimalikust ehk 90%. Eelmisel aastal olid sooritusprotsendid vastavalt väga sarnased.

Ülesanne 1

Kirjelduse eest oli eksaminandidel võimalik saada üheksa punkti. Õpilasel tuli lühidalt kirjeldada enda lemmikfilmi, andes ülevaate, millest see film rääkis, miks see film õpilasele meeldis ning kellele ta seda soovitaks. Esimese ülesande hindamisel kasutati hindamisskaalat, mis hõlmab kolme aspekti: ülesande täitmine, sõnavara ja grammatika. Õpilased said ülesandega kenasti hakkama, kuigi erinevate koolide õpilaste töid läbi vaadates torkas silma, et hindamise rangus/leebus varieerus kooliti märkimisväärselt.

Ülesanne 2

Põhikooli inglise keele eksamil juba traditsiooniks kujunenud kirjas inglise keelt kõnelevale kirjasõbrale tuli õpilasel keskenduda kolmele aspektile. Juhises oli ette antud, et õpilase Šotimaal elav sõber Erik võitis noorte äppide arendajate võistlustel peapreemia. Eksaminandil tuli kirjutada kiri Erikule, kus ta avaldab arvamust sõbra saavutuse kohta, küsib lähemalt võidutoonud äpi kohta ning räägib, millist äppi ta ise kõige meelsamini kasutab. Teise ülesande hindamisel kasutati hindamisskaalat, mis hõlmas nelja aspekti: ülesande täitmine, teksti ülesehitus, sõnavara ning grammatika. Tüüpilisemaks kitsaskohaks oli kirja ülesehitus, kus nii mõnelgi juhul puudusid sissejuhatuse ja/või kokkuvõtte. Töid analüüsides hakkas jällegi silma, et erinevates koolides hinnati õpilasi väga erinevalt – mõnel juhul väga rangelt, mõnel juhul aga ülimalt leebelt, mis tähendab, et hindamisskaalat tõlgendatakse erinevalt.

Rääkimisosa

Eksami suulise osa keskmine saadud punktisumma oli 17,8 ja sooritusprotsent 89. Võrdlusena võib välja tuua, et 2017. aastal oli keskmine sooritusprotsent sama.

Kõnelemisioskust kontrolliti pildi kirjeldamise, küsimustele vastamise ja lühikese rollimängu abil. Suulist osa hinnati hindamisskaala alusel. Hinnatavad aspektid olid ülesande täitmine, sõnavara, grammatika ja hääldus/soravus. Kõigil aspektidel oli võrdne osakaal (maksimaalselt 5 punkti). Kõige kõrgemate tulemustega aspektideks olid hääldus/soravus ning raskeimaks osutus grammatika.

2018. aasta eksami suulised osad salvestati. Üleslaetud salvestusi kuulates ning analüüsid selgus, et üldjuhul olid koolid ülesandega kenasti hakkama saanud ning probleeme esines minimaalselt. Salvestuste analüüs võimaldas saada ülevaadet sellest, kuivõrd intervjuerijad peavad kinni etteantud käsikirjast ja ajalimiitidest ning pakuvad kõikidele õpilastele võrdse võimaluse oma keeleoskust näidata. Kuigi esines üksikuid kõrvalekaldeid, võib üldjoontes kuulduga rahule jääda. Samuti on oluliselt paranenud üleslaetud salvestiste kvaliteet ning väga vähe on koole, kellel on probleeme üles laadimise nõude täitmisega.

Õpetajate tagasiside

Õpetajate tagasisidest ilmnas, et üldiselt pidasid õpetajad eksamitööd heaks ja raskusastmelt 9. klassi õpilastele sobivaks ning õppekavale ja B1-tasemele vastavaks. Märgiti, et eksamihinne vastas üldjuhul aastahindele ning eksam oli enamikule õpilastest jõukohane. Õpetajatele meeldis jätkuvalt eksami formaat ning asjaolu, et maksimaalne punktisumma oli 100, mis muutis eksami punktide arvestuse lihtsamaks ning eksami enda sarnasemaks riigieksami formaadiga.

Kuulamisosa juures toodi välja, et üldjuhul olid tekstid arusaadavad. Mõni õpetaja pidas kuulamistekstides kasutusel olnud keelt liiga kiireks ning kohatisi taustaheliseid segavaks. Samas oleme seda meelt, et soovime kasutada autentseid tekste mitte stuudios sisse loetuid, sest autentsete tekstide on võimalikult lähedased päris elus toimuvatele vestlustele, ning seetõttu on mõningane taustahelide olemasolu ka paratamatu. Tavapäraselt peetakse raskemateks ülesandeid, kus tuleb ise lünkadesse sisu toota, mitte valida etteantud variantide hulgast. 2017. aastast on koolidel olnud võimalik eksami helifail alla laadida. Sellega seoses märgiti, et allalaadimisõigus võiks olla rohkematel inimestel kui vaid administraator, sest administraator pole sageli eksamiruumis, kui selgub, et koolidele saadetud CD-plaat ei peaks töötama. Lugemisosa kohta öeldi, et tekstid olid õpilastele huvitavad, mitmekesised ning eakohased, ent nõudsid siiski süvenemist. Enamasti arvati, et lugemisosa ülesanded olid sobiva raskusastmega. Kirjutamisosa kohta märgiti, et ülesanded olid elulised ja võimaldasid õpilastel kirjutada neile tuttavatel ning huvipakkumatel teemadel. Probleemiks võis kujuneda see, et äpi-temaatika, mis oli 2. kirjutamisülesande teemaks, oli mõnele õpetajatele võõras.

Rääkimisosaga jäid õpetajad rahule, samuti leiti, et hindamisskaalad olid ülevaatlikud ning võimaldasid õpilasi adekvaatselt hinnata.

Kokkuvõtteks

Inglise keele põhikooli 2018. aasta lõpueksami struktuur järgis 2017. aasta ülesehitust. 2018. aasta lõpueksami keskmine sooritusprotsent oli eelmise aastaga võrreldes veidi kõrgem, kuid vahe oli väga väike ning tulemused mahtusid traditsioonilistesse piiridesse. Suurim erinevus oli kuulamisosas, mida analüüsisin juba üleval pool.

Kindlasti on endiselt oluline tagada õpetajatele piisav eksamialane koolitus, et hindamist standardiseerida ja ühtlustada erinevate hindajate skaalade tõlgendusi ning tagada ühtsematel alustel hinnatud eksamitööd. Käesoleval õppeaastal on plaanis läbi viia põhikooliastme inglise keele õpetajatele suunatud eksamiseminare Tallinnas ja Tartus, kus jätkatakse eksamiformaadi ning hindamisskaalade tutvustamisega. Samuti on õpetajatel võimalik õpilaste ettevalmistamiseks kasutada Innove kodulehel leitavaid varasemate aastate eksamitöid.